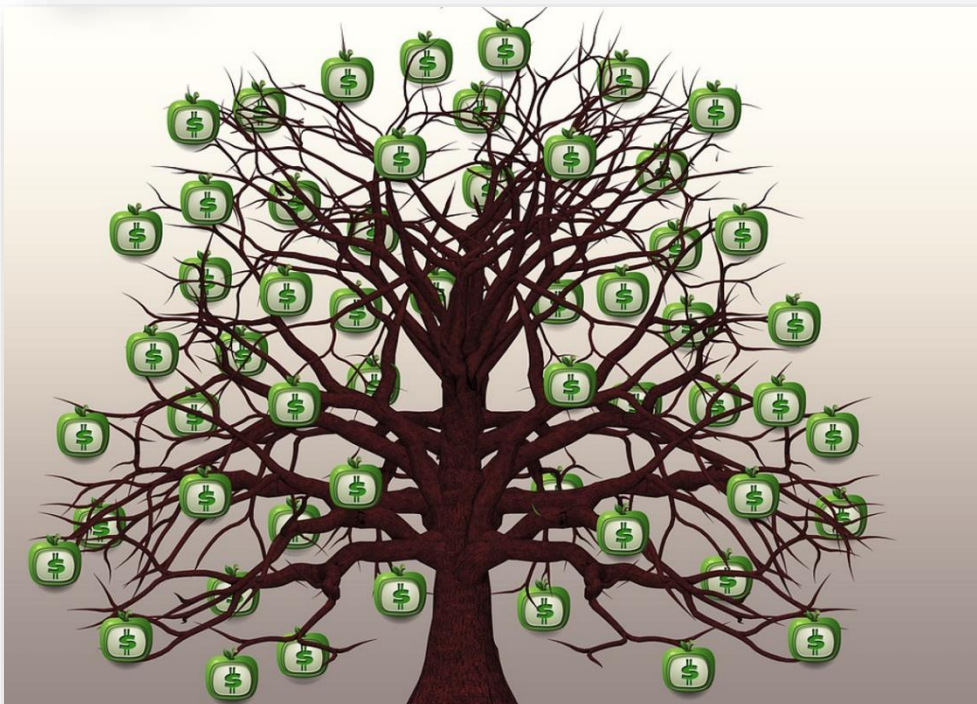


ZARZĄD SUKCESYJNY PRZEDSIĘBIORSTWEM OSOBY FIZYCZNEJ

Zarząd przedsiębiorstwem po śmierci – wyczekiwana regulacja

W dniu 25 listopada 2018 roku weszły w życie przepisy ustawy z dnia 5 lipca 2018 roku o zarządzie sukcesyjnym przedsiębiorstwem osoby fizycznej (Dz.U.2018.1629 z dnia 2018.08.24) dalej jako „Ustawa”. Ustawa ma regulować zasady tymczasowego zarządzania przedsiębiorstwem po śmierci przedsiębiorcy, który we własnym imieniu wykonywał działalność gospodarczą na podstawie wpisu do Centralnej Ewidencji i Informacji o Działalności Gospodarczej [CEIDG] oraz kontynuowania działalności gospodarczej wykonywanej z wykorzystaniem tego przedsiębiorstwa.



Do chwili wejścia w życie Ustawy moment śmierci przedsiębiorcy oznaczał koniec działalności przedsiębiorstwa i wygaśnięcie większości zawartych przez przedsiębiorcę umów, jak np. umowy o pracę a także wygaśnięcie licencji czy koncesji. Istniejące przepisy nie dawały możliwości kontynuacji działalności po śmierci przedsiębiorcy.

Aktualnie uległo to zmianie.

Ustawa wprowadza do porządku prawnego m.in. instytucję zarządcy sukcesyjnego. Instytucję ważną i potrzebną, ponieważ przedsiębiorcy

prowadzący jednoosobową działalność gospodarczą stanowią w Polsce przeważającą większość przedsiębiorstw. Ustawodawca w stosunkowo precyzyjny sposób określił rolę zarządcy sukcesyjnego powierzając mu przede wszystkim zarządzanie przedsiębiorstwem w spadku – po śmierci przedsiębiorcy. Nie stanowi ona natomiast rozwiązania kompleksowego pozwalającego na zaplanowanie przeprowadzenia sukcesji działalności. Zapewnienie ciągłości działalności przedsiębiorstwa wymagać będzie skorzystanie z wielu innych instytucji prawnych. Kwestią istotną jest fakt, że aktualne pozostają problemy

związane z dziedziczeniem przedsiębiorstw. W tym miejscu należy poczynić dygresję, iż jedną z możliwości, jaką dają obecnie obowiązujące przepisy jest rozporządzenie przedsiębiorstwem na wypadek śmierci - zapis windykacyjny, nazywany też zapisem ze skutkiem rzeczowym. Rozwiązanie to pozwala uniknąć wielu konfliktowych sytuacji związanych z dziedziczeniem jednak, aby tak się stało, winno zostać bardzo starannie przygotowane. Co istotne, pomimo, że to rozwiązanie jawi się jako rozwiązanie problemu kontynuowania działalności przedsiębiorstwa po śmierci właściciela, to takim nie jest. Po pierwsze zapisobiorca musi uzyskać potwierdzenie w postaci postanowienia sądu w przedmiocie nabycia spadku (a to trwa) lub (jeśli nie ma ku temu przeszkód) aktu poświadczenia dziedziczenia sporządzonego przez notariusza. Nie można natomiast wykluczyć faktu kwestionowania testamentu przez spadkobierców. Te wszystkie okoliczności powodują, że objęcie przedsiębiorstwa przez zapisobiorcę może się odwlec w czasie narażając nie tylko jego interes ale również interes firmy i jego kontrahentów. Zatem, dopiero szersze spojrzenie na problem i świadome przygotowanie sukcesji może dawać gwarancję kontynuowania działalności przedsiębiorstwa po śmierci jego właściciela. Omawiana instytucja zarządu sukcesyjnego, nawet w przypadku skorzystania z regulacji zapisu windykacyjnego, będzie umożliwiała faktyczne prowadzenie i kontynuowanie działalności gospodarczej zmarłego właściciela.

Warto wyjaśnić, że przedsiębiorstwem w spadku w rozumieniu Ustawy, jest **masa majątkowa obejmująca składniki niematerialne i materialne przeznaczone i służące poprzednio do wykonywania działalności gospodarczej**. Ustawa wprowadza możliwości dalszego, nieprzerwanego prowadzenia działalności gospodarczej zmarłego przedsiębiorcy przez

zarządcę sukcesyjnego, aż do chwili uregulowania kwestii spadkowych przez jego spadkobierców. Wskazać w tym miejscu należy, że regulacja ta winna nastąpić co do zasady w ciągu 2 lat (wyjątkowo do 5 lat). Tym samym przyjęte rozwiązanie nie oznacza stałości prowadzenia działalności gospodarczej zmarłego przedsiębiorcy **a jedynie wprowadza możliwość jej kontynuowania, w tym newralgicznym momencie**.

Ustawa rozwiązuje jednak wiele problemów istniejących do tej pory, umożliwiając utrzymanie miejsc pracy i dalsze osiąganie zysków z przedsiębiorstwa. Aktualne pozostają umowy i zobowiązania, bez zmian pozostaje także Numer Identyfikacji Podatkowej (co ma znaczenie np. przy obsłudze kas fiskalnych). Powyższe zmiany zrywają zatem z zasadą, że po śmierci przedsiębiorcy jego firma przestaje istnieć od razu.

Ustawa reguluje mechanizmy pozwalające zachować ciągłość prowadzonej działalności gospodarczej. Jednak ich zastosowanie wymaga aktywności po stronie samego przedsiębiorcy albo osób mu bliskich. Korzystanie z dobrodziejstw Ustawy następuje w wyniku formalnego ustanowienia zarządcy sukcesyjnego przed śmiercią przedsiębiorcy lub nawet – w określonych warunkach – po jego śmierci. Jakkolwiek regulacje wprowadzone ustawą o zarządzie sukcesyjnym uznać należy za istotny postęp w wprowadzeniu rozwiązań prawnych umożliwiających zapewnienie ciągłości funkcjonowania przedsiębiorstwa, to jednak ustawa ta nie stanowi regulacji kompleksowo pozwalającej na pełne i skuteczne przeprowadzenie sukcesji przedsiębiorstwa. Ustawa wprowadza jedynie regulacje zabezpieczające – umożliwiające - przy jej wykorzystaniu - kontynuowanie działalności przedsiębiorcy w okresie od jego śmierci do czasu regulowania spraw spadkowych.

Źródła informacji:

<http://prawo.sejm.gov.pl/isap.nsf/download.xsp/WDU20180001629/T/D20181629L.pdf>

Autor:



Dawid Michalak – radca prawny z długoletnim doświadczeniem zawodowym zajmujący się obsługą przedsiębiorców zarówno polskich jak i zagranicznych. Specjalizuje się w prawie kontraktów handlowych oraz transakcjach M&A. Doradzał przy transakcjach nabycia i łączenia się przedsiębiorstw z branży motoryzacyjnej, spożywczej oraz z rynku nieruchomości. Na co dzień uczestniczy w międzynarodowych transakcjach handlowych reprezentując Klientów w procedurze zawierania kontraktów. Dbając jednocześnie o bezpieczeństwo swoich Klientów przeprowadza ich przez procesy sukcesyjne w przedsiębiorstwach.